

Apuvälinenäyttely

25.-26.11.1999

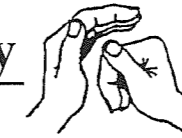
Kuurosokeiden Toimintakeskus,
Insinöörinkatu 10, Tampere

Näytteilleasettajat 1999

Danalink AB
Innojok Oy
Into Oy
KL Support Oy
Kuulo-Inva Oy
Kuulolaittekeskus Oy
Kuulopiiri Ky
Kuurojen Palvelusäätiö/Kotiväylä
Nokia
Näkövammaisten Keskusliitto ry/Apuvälinekeskus
Näkövammaisten Keskusliitto/Omatoimisuusprojekti
Näkövammaisten kirjasto
Proteesisäätiö
Rurik Mahlberg/kuurosokeiden astiasto
Suomen Kuurosokeat ry/Ideapöytä
Suomen Kuurosokeat ry
Tampereen seudun Näkövammaiset ry/Aleksintupa

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry



Marraskuu 11/1999



Syyskokous Tampereella

Mikä on internet

Tulkkien osuuskunta

TUNTOSARVI 25.vuosikerta, ISSN 0358-2280

Julkaisija: Suomen Kuurosokeat ry, Uudenmaankatu 28, 00120 Helsinki.

Puhelin (09) 5495 350. Tekstipuhelin (09) 5495 3526. Fax (09) 5495 3517.

Päätoimittaja: Katri Pyykkö **Toimittaja:** Raili Karisaari

Toimitusneuvosto: Unto Honkanen (pj), Raili Karisaari (siht), Vieno Hyttinen, Merja Rouhiainen, Ritva Väisänen, Ulla Kungas, Katri Pyykkö.

Vuosikerta 150 mk. Lehti ilmestyy 11 kertaa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteellä, videona, ruotsinkielisenä käännöksenä ja sähköpostina.

Sisällys

Viisi kysymystä	2
Pääkirjoitus	3
Tampere - kaupunki elää ihmisten mukana	4
Äänestäminen yhdistyksen kokouksessa	6
Tietoa myös näkövammaisille ja sokeille	8
Arja Arlasta jää eläkkeelle	10
Laatua ja joustavuutta tulkkipalveluihin	12
Tulkkaus kuurosokeille esillä Euroopassa	13
REHA-messut Saksassa	15
Automaattikortti, pankkikortti, luottokortti	16
Nuori Voima - Elävää runoutta ja kirjallisuutta	18
Apuvälinenäyttely	20

Kannessa: Martti Avila, Tuula Hartikainen, Heli Huotarinen, Pekka Juusola, Ulla Kungas Saini Lepistö, Anita Palo, Riitta Ruisalo, ja Seija Troyano valmistivat kuurosokeusasian tiedottajiksi vuoden kestävältä kurssilta Arla-instituutista. (Kuva: K.Pyykkö)

Seuraava Tuntosarvi ilmestyy 15.12. Aineiston on oltava toimituksessa 3.12.

Viisi kysymystä

1. Kuka oli Suomen ensimmäinen presidentti?
2. Mitä tarkoittaa millenium?
3. Montako rallin maailmanmestaruutta Tommi Mäkinen on voittanut?
4. Mikä on Australian pääkaupunki?
5. Kuinka monta sinfoniaa Beethoven sävelsi? Minkä maalainen hän oli? Mitä erikoista hänessä oli hänen elämänsä loppupuolella?

Vastaukset:

1. Suomen ensimmäinen presidentti oli K.J. Ståhlberg.
2. Millenium on suomeksi vuosituhat. Sana on muodissa, koska vuosituhat vaihtuu. Sillä tarkoitetaan nyt usein vuotta 2000 tai vuosituhannen vaihtumista.
3. Tommi Mäkinen on voittanut neljä rallin maailmanmestaruutta.
4. Australian pääkaupunki on Canberra.
5. Saksalainen säveltäjä Ludwig van Beethoven syntyi vuonna 1770 ja kuoli vuonna 1827. Hän sävelsi yhdeksän sinfoniaa, ensimmäisen vuonna 1800 ja viimeisen vuonna 1824. Hänen kuulonsa alkoi huonontua vuonna 1798 ja täysin kuuro hänestä tuli vuoden 1818 paikkeilla.

Monta karpästä yhdellä iskulla

Syyskokouksen aikaan on tänä vuonna tavallista enemmän tapahtumia. Itse syyskokous alkaa lauantaina 27. marraskuuta. Sitä edeltävinä päivinä Kuurosokeiden toimintakeskuksessa on esillä monipuolinen apuvälinenäyttely. Se kiinnostaa varmasti kaikkia kuurosokeita. Heidän lisäksi siitä ovat kiinnostuneet myös terveys- ja sosiaalialan päättäjät, alan henkilöstö sekä muut asiasta kiinnostuneet kuten kuurosokeiden ja vaikeasti kuulonäkövammaisten ystävät ja sukulaiset. Monet kuurosokeiden kerhot tekevät retken näyttelyyn ja tutustuvat yhdessä erilaisiin apuvälineisiin.

Varalassa järjestetään Tunne järjestösi -kurssi perjantaina. Siellä on paljon osanottajia. Kurssi liittyy läheisesti syyskokoukseen liittyy. Kurssilla perehdytään kokoustekniikan ja järjestötoiminnan periaatteisiin. Se on hyvää harjoitusta juuri ennen kokousta.

Tiedotuksen päätteeksi nousee apuvälineet. Samalla voimme tiedottaa sekä järjestömme virallisesta toiminnasta että kuurosokeiden arkeen liittyvistä käytännön asioista. Tiedotuksen kannalta tällainen monesta aiheista koostuva kokonaisuus on haastava. Uutiskynnyksen ylittäminen voi olla helpompaa, kun tarjolla on lakimääräisten vuosikokousasioiden lisäksi myös kuurosokeiden arkeen ja selviytymiseen liittyviä asioita.

Syyskokoukseen on tänä vuonna tulossa ennätysmäärä osanottajia. Osanottajamäärää saattaa hyvinkin lisätä se, että monet tulevat katsomaan samalla myös apuvälinenäyttelyä. Toivomme, että ennen kokousta pidettävä järjestökoulutus omalta osaltaan lisää kuurosokeiden aktiivisuutta järjestötoimintaan.

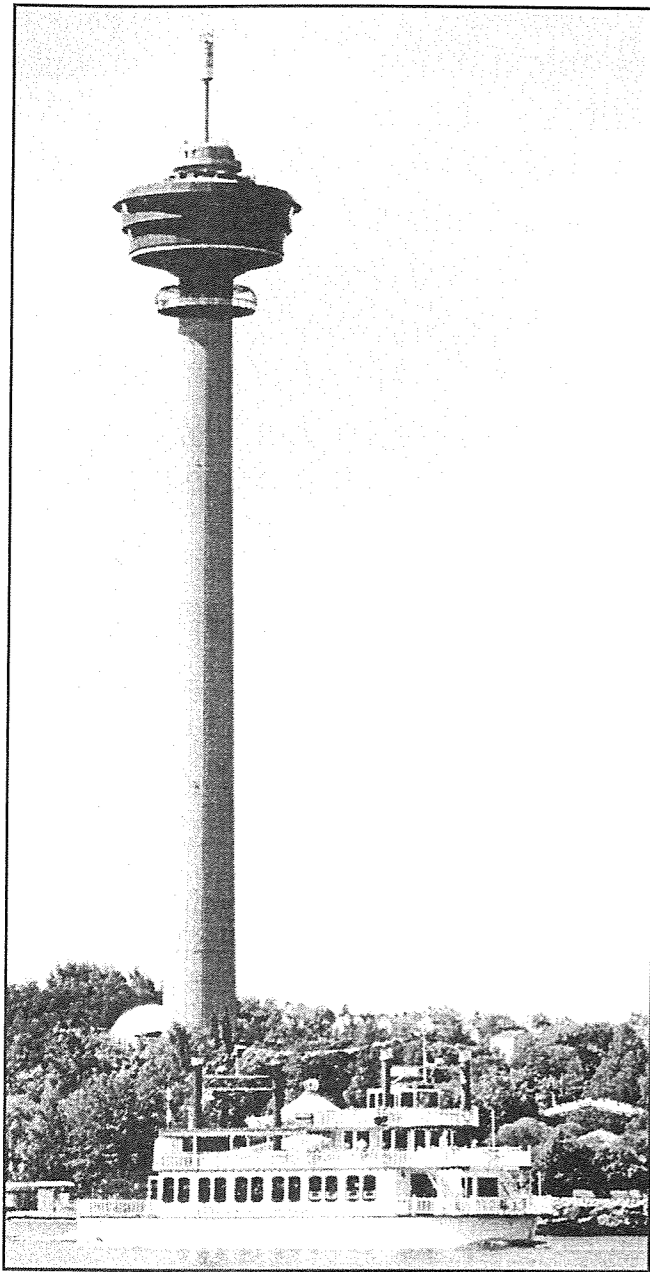
Raili Karisaari

toimittaja

Suomen Kuurosokeat ry

Tampere – kaupunki elää ihmisten mukana!

Anu Mikkola



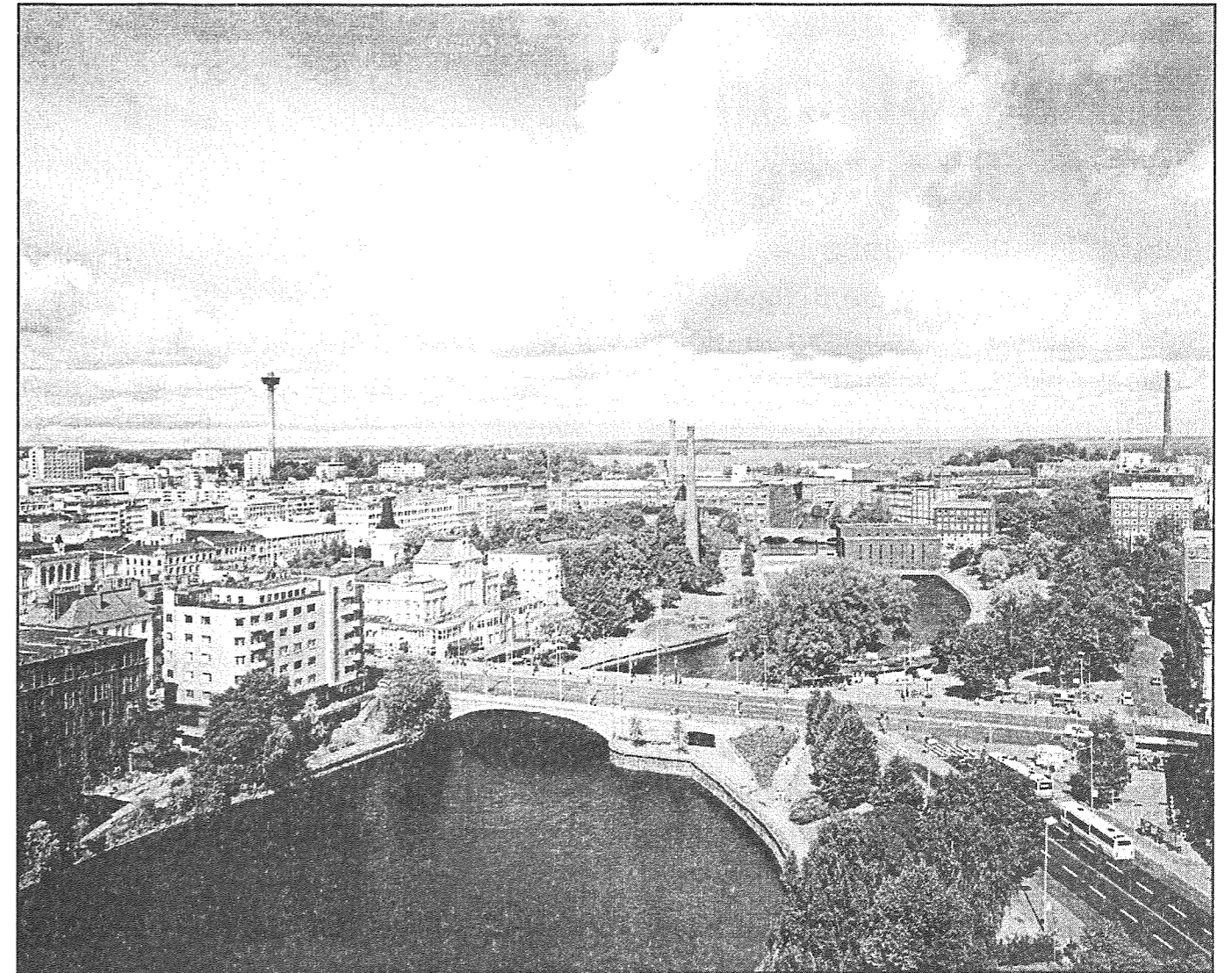
Näsineula ja siipiratasalus. (Kuva: Tampereen kaupungin tiedotus)

Suomen Kuurosokeat ry:n syyskokouskaupunki on tänä vuonna Tampere.

Tampere on elämää sykkivä kaupunki, joka täytti lokakuun alussa 220 vuotta. Kaupunki kasvaa koko ajan, sillä ihmisiä muuttaa tänne opiskelun ja työn perässä. Tampereella on myös paljon kulttuuritarjontaa ja muita harrastusmahdollisuuksia.

Itse olen asunut Tampereella pian kahdeksan vuotta. Minusta tämä on sopivan kokoinen kaupunki, ei ihan pikkukaupunki mutta ei myöskään suurkaupunki täynnä kivialmaata.

Minua tänne kotiutumisessa on auttanut paljon iltakouluopiskelu. Ensin paransin peruskoulun arvosanoja ja nyt lukion suorittaminen on loppupuolella. Olen saanut näiden vuosien aikana täältä myös jonkin verran ystäviä ja tuttuja. Olen tyytyväinen, että on syntynyt uusia tut-



Näkymä Tampereen keskustaan Hämeensillalle. Taustalla siintää Näsijärvi. (Kuva: Tampereen kaupungin tiedotus)

tavuuksia ja ystävyysuhteita. Ne ovat tärkeä voimavara.

Tampereen kulttuuritarjonnasta olen myös vuosien varrella päässyt nauttimaan. Tampere-talossa järjestetään monipuolisesti erilaisia konsertteja, teatteriesityksiä ja tapahtumia. Muutamia niistä olen ollut katsomassa ja suurimmasta osasta myös nauttinut. Täällä on myös

monia teattereita. Niissä kävisin mielelläni, jos vain saisin oppaan mukaani. Tampere on täynnä elämää melkein koko vuoden. Täältä jokainen vierailijakin löytää itselleen kiintoisaa nähtävää. Minusta Tampere on "ihmisen kokoinen kaupunki".

Tervetuloa Tampereelle syyskokoukseen!

Äänestäminen yhdistyksen kokouksessa

Raili Karisaari

Kokoustekniikan perusasioiden tunteminen on tärkeää jokaiselle kokousosanottajalle. Tuntosarven numerossa 4 /1999 käytiin läpi tärkeimpiä kokouksen kulkuun vaikuttavia asioita: kokouksen järjestäytymistä, puheenvuoroja, kokousvirkaileijoiden tehtäviä ym. Nyt käsittelemme äänestämistä.

Syyskokousta ennen perjantaina on ”Tunne järjestösi” -kurssi Varalan urheiluopistolla Tampereella. Kurssilla käsitellään järjestötoimintaa ja kokoustekniikkaan.

Äänestys vai vaali?

Äänestys järjestetään silloin, kun kokoukseen osallistujat eivät ole yhtä mieltä jostain asiasta. Vaalista on kysymys silloin, kun valitaan yksi tai useampi henkilö tiettyyn tehtävään, ja ehdokkaita on useita eivätkä valitsijat ole yksimielisiä.

Äänestystapa on tapa, jolla äänestäjät ilmaisevat kantansa. Se voi olla joko avoin tai suljettu eli salainen äänestys. Äänestystavasta

päätetään ennen kuin äänestetään. **Avoin äänestys** voi olla kädenosto, seisomaan nouseminen tai korttiäänestys. Avoimessa äänestyksessä kuka tahansa läsnäolijoista näkee, kuulee tai voi muuten saada selville äänestäjien kanta.

Suljettu äänestys on yleensä lippuäänestys. Suljetussa äänestyksessä kokouksen osanottajat saavat tietoonsa vain äänestyksen lopputuloksen. Yksittäisen äänestäjän mielipide ei tule muiden tietoon. Suljetussa lippuäänestyksessä äänestäjä voi myös jättää tyhjän lipun. Näin hän osallistuu äänestykseen, mutta pysyy puolueettomana.

Lippuäänestys

Suljetussa lippuäänestyksessä käytetään vain kokouksen järjestäjän äänestyslippuja. Muita papereita ei ole lupa käyttää. Liput ovat samankokoisia ja -muotoisia, samanlaisesta paperista valmistettuja. Joskus kokouksessa joudutaan järjestämään useita suljettuja lippuäänestyksiä. Silloin kutakin äänestystä varten varataan eri väriset liput.

Ennen äänestyksen alkua puheenjohtaja sanoo, minkä väristä lippua pitää käyttää. Puheenjohtaja antaa ohjeet myös siitä, mitä lippuun saa kirjoittaa. Mikäli lipussa on jotakin muita merkintöjä, se hylätään.

Äänestysliput palautetaan ääntenlaskijoille. He kiertävät kokoussalissa äänestysuurnan kanssa. Jokainen pudottaa lippunsa siihen. Ensimmäisen lipun pudottaja tarkastaa, että urna on tyhjä.

Ääntenlasku

Ensin ääntenlaskijat laskevat jätettyjen lippujen yhteismäärän. Jos kysymyksessä on asiaäänestys tai yhden henkilön vaali, ääntenlaskijoiden työskentelytapa voi olla esimerkiksi seuraava: ääntenlaskijat avaavat äänestysliput yhden kerrallaan ja laittavat ne eri pinoihin niiden sisällön mukaan. Eri pinoihin tulevat hylätyt liput, tyhjät liput, epävarmat liput ja eri pinoihinsa vielä hyväksytyt liput sen mukaan, mitä niissä on äänestetty. Viimeksi käydään läpi vielä epävarmat liput. Niiden hylkäämisestä tai hyväksymisestä keskustellaan tarvittaessa kokouksen puheenjohtajan kanssa.

Kokous voi jatkaa muiden asioiden käsittelyä sillä aikaa, kun ääntenlaskijat tekevät työtään. Jos ääntenlaskijat ovat kokouksen täysival-

taisia edustajia, he voivat vaatia, että kokous keskeytetään ääntenlaskun ajaksi. Heillä on oikeus osallistua kaikkien asioiden käsittelyyn.

Kun kaikki äännet on laskettu, ääntenlaskijat tarkistavat toistensa työn. Tulokset lasketaan yhteen ja niistä annetaan kirjallisesti tieto kokouksen puheenjohtajalle. Puheenjohtaja kertoo äänestyksen tuloksen ja julistaa kokouksen päätöksen.

Äänestysliput suljetaan kirjekuoreen. Ääntenlaskijat sinetöivät sen nimikirjoituksillaan. Kuori annetaan kokouksen sihteerille, joka toimittaa sen säilytettäväksi turvallisesti. Kirjekuorta ei saa avata muut kuin kokouksen pöytäkirjantarkastajat tai yhdistyksen tilintarkastajat. Kuori hävitetään sen jälkeen, kun vastuuvapaus on myönnetty tilivelvollisille eli seuraavan kevätkokouksen jälkeen.

Tutustu kokousaineistoon

Tutustu kokousaineistoon etukäteen huolellisesti jo kotona. Mieti etukäteen, mihin asioihin haluaisit lisäselvityksiä ja mitä kysymyksiä haluaisit esittää. Puheenvuoro kannattaa valmistella jo etukäteen niin, että asia tulee esille selkeästi ja lyhyesti.

Lähde: Kari Loimu: Yhdistystieto 1, WSOY 1989.

Tietoa myös näkövammaisille ja sokeille

Mikä on internet, mitä ovat www-, web- tai kotisivut

Katri Pyykkö

Internet on koko maailmanlaajuinen tietoverkko. Internet alkoi kehittyä Yhdysvaltojen sotilashallinnossa. Se siirtyi pian yliopistoihin. Yliopistoissa käyttö kehittyi ja lisääntyi. Pian sitä käytettiin jo yliopistojen ulkopuolella. Nykyään internettiä käyttävät miljoonat ihmiset maailmassa. Suomessa sen käyttö on maailman huippua. Sen kautta saa paljon tietoa mitä erilaisimmista asioista.

Internet on verkko, joka koostuu palvelintietokoneista. Niitä on joka puolella maailmaa. Järjestöllämmekin on yksi palvelin Tampereella. Se on koko ajan yhteydessä kaikkiin muihin palvelimiin maailmassa. Siellä sijaitsevat yhdistyksen web-sivut, mutta niitä voi katsella vaikka Helsingistä tai Amerikasta.

Tähän palvelimien verkkoon voi ottaa yhteyttä omalla tietokoneella. Yhteyden voi ottaa puhelinlinjaa pitkin modeemi-koneella. Puhelinlinja voi olla ihan tavallinen tai kalliimpi ISDN-niminen liittymä. Yhteyden voi muodostaa myös, jos oma tie-

tokone on verkossa kiinni kaapelilla. Yhteydestä maksetaan puhelinmaksu tai linjamaksu. Sen lisäksi käyttöoikeudesta maksetaan sille yritykselle, josta internet-tunnus on hankittu. Internetin käyttö on melko edullista, kun ajattelee, minkälaisen määrän tietoa se tuo suoraan kotiin.

Monelle on sähköpostin lähettäminen tuttua. Se on myös yksi internetin toiminnoista. Internetissä voi myös keskustella muiden ihmisten kanssa uutispalstoilla, joissa mielipiteet sinkoilevat. Ihmisten kanssa voi keskustella myös niin kuin tekstipuhelimessa, kahden kesken. Keskustelijat voivat olla sillä hetkellä toinen Australiassa, toinen Oulussa. Mutta suosituimpia ovat erilaiset web-sivut.

Web-, www-, kotisivut

Monille www-sivut eli web- tai kotisivut ovat tuttuja. Kolme kaksois w-kirjainta ovat lyhenne sanoista World Wide Web, suomeksi maailmanlaajuinen verkko.

Web-sivut ovat sähköisiä sivuja, jotka saa esille oman tietokoneen näytölle. Web-sivuilla on paljon tietoa. Järjestelmä kehittyikin aikaisemmista järjestelmistä, joilla ei ollut muuta kuin tekstiä. Kehitys on tuonut sivuille myös värejä, kuvia, liikkuvia kuvia. Sivuille voi olla esimerkiksi lomake, jonka voi täyttää.

Monet internetin ratkaisuihin ovat ilmaisia, koska verkko alkoi levittäytyä opiskelijoiden keskuudesta. Esimerkiksi tietokoneohjelmat, joilla katsellaan www-sivuja eivät maksa mitään. Näiden selainohjelmien nimiä ovat esimerkiksi Netscape ja Explorer.

Lynx on myös selainohjelma. Se lukee vain tekstiä, ei lainkaan kuvia. Sitä käytetään puhesynteesiohjelman tai pistenäytön kanssa. Tämä tarkoittaa sitä, että myös näkövammaisilla ja täysin sokeilla on mahdollisuus päästä webbiin. He voivat myös käyttää myös Jaws-ruudunlukuohjelmaa ja tavallista selainta.

Oikeus tietoon, www-sivut kaikkien tavoitettaviksi

Juhlapuheissa uskotaan, että käsillä on tietoyhteiskunta. Tieto on tärkeää ja sen pitäisi olla kaikkien saatavilla. Web-sivuilta löytyy paljon tietoa. Valtion virastoilla, kunnilla ja järjestöillä on omia sivujaan samoin kuin yrityksillä. Tiedon määrä we-

bissä on valtava: löytyy uutisia, aikatauluja, historiatietoa, taidetta, tietoa sairauksista, osoitteita, sähköpostiosoitteita ja vaikka mitä. Webissä myydään myös erilaisia tuotteita: kirjoja, musiikkia ja ruokaa tietokoneohjelmien lisäksi. Siellä on myös erilaisia palveluja, esimerkiksi pankkilaskut voi maksaa.

Kaikki tämä voisi olla myös näkövammaisten ja sokeiden saavutettavissa. Web-sivujen pitää vain olla sellaiset, että heikosti näkevät pystyvät erottamaan ja selainohjelma pystyy lukemaan tekstin, mitä sivulla on. Näkövammaisten ja sokeiden tavoitettavissa ja saavutettavissa olevia sivuja on paljon. Mutta paljon on sivuja, jotka eivät sitä ole. Ongelma on se, että sivujen tekijät tekevät sivut sellaisiksi, että niissä on esteitä, joita esimerkiksi lynx-ohjelmalla törmää, tai teksti ei erotu selvästi. Sivujen tekeminen esteettömiksi ei ole vaikeaa. Tilaajat taas eivät ymmärrä vaatia tavoitettavuutta omille sivuilleen tekijöiltä.

Vielä eivät tietokoneet ja internetin käyttö ole kovin tavallista kuulonäkövammaisten parissa. Mutta tulevaisuuteen pitää valmistautua. Täysin sokeiden lisäksi myös heikosti näkevillä pitäisi olla paremmat mahdollisuudet web-sivujen käyttöön. Viittomakielisiä kokeiluja pitäisi olla enemmän. Se on tasa-arvoa.

Arja Arlasta jää eläkkeelle

Tuula Hartikainen

Arja Mustonen on tehnyt näkövammaisten hierojien opettajana 29 vuoden työrupeaman Arla-instituutissa, Espoossa. Hän jää eläkkeelle marraskuun puolivälissä. Arja on opettanut noin kolmeasataa opiskelijaa vuosien varrella. Myös monet kuulonäkövammaiset ja kuurosokeat ovat valmistuneet hierojiksi Arjan opetuksesta. Useat meistä ovat saaneet häneltä myös täydennyskoulutusta.

Arja kertoo, että hän tuli Sokeain ammattikouluun vuonna 1970 hiukan sattumalta. Arja oli valmistunut lääkintävoimistelijaksi vuonna 1967. Valmistumisensa jälkeen hän työskenteli vuoden Ruotsissa, vuoden

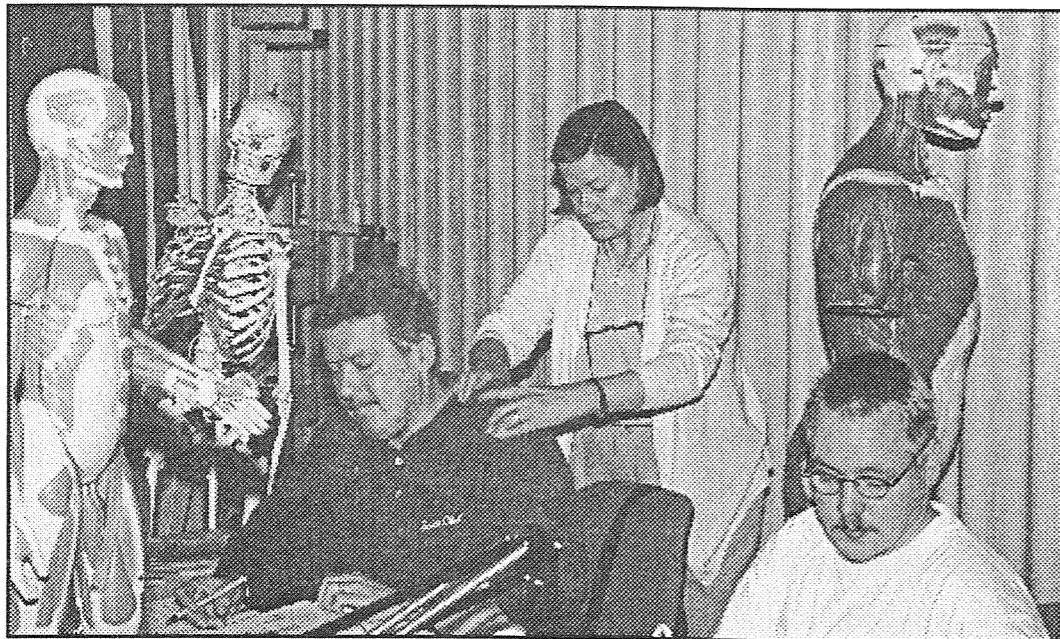
Kivelän sairaalassa Helsingissä. Vuoden hän oli hierojana toisen palveluksessa.

Arja on työnsä ohessa kouluttautunut ammattikoulun opettajaksi ja näkövammaisten erityisopettajaksi. Vuonna 1994 hän valmistui myös sairaanhoidon opettajaksi. Vuosina 1987-88 hän opiskeli erikoislääkintävoimistelijaksi opintovapaalla.

Opetus ja hierontatyö muuttunut

Opetuksen sisällössä on tapahtunut vuosien varrella muutoksia. Arja kertoo, että nykyään klassisessa hieronnassa korostuu anatomian eli

Lihäs löytyy, kun Arja näyttää kädellä, missä se on. (Kuva: K.Pyykkö)



ruumiin rakenteen tuntemus. Hieronta on lihaskohtaisempaa ja tarkempaa kuin aikaisemmin. Lihas-ten lähtö- ja kiinnityskohdat täytyy tietää. Perushierontaotteet ovat pysyneet samoina, mutta niihin on tullut enemmän erilaisia sovellutuksia. Hierontatyössä korostetaan ongelmalähtöisyyttä. Hoito on aktiivista. Se tarkoittaa, että asiakas osallistuu hoitoon. Ohjaus ja neuvonta ovat osa hierojan työtä.

- Vuonna 1994 säädettiin hierojien ammattitutkinnosta. Arlassa ensimmäinen näyttökoe oli 1995. Tutkinnon läpäisee, kun opiskelijan teoria- ja käytäntökokeet on hyväksyty. Opiskelijoiden on osattava opiskella, heillä on oltava tavallisen hyvä kunto, käsien hyvä koordinaatio, palvelualltiutta ja kykyä tulla toimeen erilaisten ihmisten kanssa.

○ Oppimisen keinot

Hierontaopetuksessa käytetään havaintovälineenä anatomista nukkea tai opiskelijatoveria. Oppilaat seuraavat, mitä opettaja tekee. Toisia opetetaan kädestä pitäen. Tähän mennessä ovat oppimisen keinot löytyneet, kertoo Arja. Useilla näkövammaisilla, kuulonäkövammaisilla ja kuurosokeilla käden tunto ja taito herkistyy. Siksi he soveltuvat hyvin hierojan ammattiin.



Apuna opetuksessa ovat myös anatomiset nuket. (Kuva: K. Pyykkö)

Arja toteaa: "Hieronnan opettamiseen en ole kyllästynyt. Se antaa aina uusia virikkeitä ja haasteita. Opettaminen vaatii jatkuvaa koulutautumista ja kehittymistä ammatissa. Paras osa opettamisesta on työskentely Arlan motivoituneiden ja ihanien opiskelijoiden kanssa. Vuosien varrella on tapahtunut paljon ihania ja ikimuistoisia asioita. Myös hiki on virrannut niin opettajalla kuin opiskelijoilla."

Arja harrastaa oopperamusiiikkia, sienestystä ja huutokaupassa käyntiä. Hän kertoo, että syksy on ollut kiireinen. "En ole ehtinyt miettiä, mitä eläke-aika on. Ajatuksia on opiskelun suuntaan. Huono englanninkielen taito kiukuttaa! Ei sitä koskaan tiedä, mitä tulevaisuus tuo tullessaan.. !"

Laatua ja joustavuutta tulkkipalveluihin

Tulkkien työosuuskunta perustettu

Kati Lakner, viittomakielen tulkki

Viittomakielten tulkkien osuuskunta perustettiin lokakuun lopussa Helsingissä. Tavoite on koko maan kattava tehokas palvelujärjestelmä. Se toteutuu, kun osuuskunnan jäsenistö, palvelujen käyttäjät ja maksajat ovat yhteistyössä.

Työosuuskunnan omistavat sen jäsenet, eli tulkit. Sitä johtaa toimitusjohtaja ja hallitus, jonka jäsenet valitsevat. Osuuskuntaa suunniteltiin vuosi. Tekemistä on jäljellä. Itse toiminta alkaa vuoden 2000 alussa.

Nykyjärjestelmän ongelmat

Tulkkaus viittomakielelle on osavammaispalvelulain mukaista palvelua. Se takaa, että viittomakielinen henkilö voi opiskella, työskennellä, harrastaa ja asioida omalla äidinkielellään. Nykyinen palvelujärjestelmä on kirjava ja siksi asiakkaat eri alueilla ovat eriarvoisia.

Tulkkien ammattikunta on nuori ja pieni, mutta monet haluavat silti

opiskella tulkeiksi. Tutkinto on nykyään ammattikorkeakoulututkinto. Hakijoita on joka vuosi paljon enemmän kuin opiskelupaikkoja. Tulkkipula silti on jatkuva. Huononevat työolosuhteet, ammattitaudit ja loppuunpalaminen saavat tulkkeja vaihtamaan alaa.

Freelancer tekee työtä ilman vakiutuista työnantajaa. Freelancer-tulkin kanssa tehdään jokaisesta tulkkauksesta erillinen sopimus. Hän saa kunnalta palkan, mutta ei työsuhdeturvaa. Järjestelmä on hidas ja kankea. Se vie asiakkaiden, tulkkien ja kunnan viranomaisten aikaa turhaan. Opiskelu tai työnteko voi viivästyä tai se ei onnistu lainkaan, koska sopimukseen ei päästä.

Tulkkaus tehokkaammaksi

Tulkkien työosuuskunta perustettiin, koska se on joustava tapa järjestää tulkkauustyö ja tarjota palveluja koko Suomessa. Sopiminen on helpompaa ja luotettavampaa.

Tulkkauustyötä pystytään tekemään tehokkaammin. Sijaisjärjestelmäkin toimii paremmin. Tulkeille on myös helpompi jakaa uusinta ammattitietoa.

Osuuskunnan tavoitteena on, että tulkin voi tilata yhdestä puhelinnumerosta koko maassa. Puhelun voi soittaa tekstipuhelimesta tai matkapuhelimesta. Se ohjautuu suoraan oikealle paikkakunnalle. Nykyteknologia nopeuttaa yhteydenpitoa ja asiakaspalvelua.

Yhteistoimintaa

Osuuskunnan yhteys tulkikeskukseen on alusta asti ollut avoin. Uuden ja vanhan palvelujärjestelmän yhteensopivuus on varmistettavissa alueellisella yhteistoiminnalla.

Osuuskunnan palveluvalikoima on erilainen kuin tulkikeskuksilla. Opiskelutulkkaus ja asioimistulkkaus on osuuskunnan ensimmäisiä peruspalveluja. Toivomme myös, että toiminta kehittyy ja kasvaa opetuksen, käännösten, puhelin- ja kuvapuhelintulkkauksen, tutkimuksen, koulutuksen ja konsultoinnin suuntaan sekä näiden palvelujen välittämiseen. Tulkkieimme hallitsevat eri kommunikaatiomenetelmät sekä erityisosaaminen ovat asiakkaiden käytössä kaikissa mahdollisissa ja mahdottomissa tilanteissa.

Tulkkaus kuurosokeille esillä Euroopassa

Leena Hassinen

Kuurosokeille tulkkaus on ollut tänä vuonna teemana kahdessa tilaisuudessa. Amsterdamissa, Hollannissa asiaa pohdittiin kesäkuun alussa ja NUDissa Tanskassa pidettiin kuurosokeille tulkkauksen kurssi syyskuussa.

Tulkkaus Euroopassa

Amsterdamissa pohdittiin sitä, mikä on kuurosokeille tulkkauksen tilanne Euroopassa ja miten se kehittyy. Symposiumissa esiteltiin alustavia tuloksia tutkimuksesta, jossa selvitetään millaisia tulkkipalveluja, millainen tulkikoulutus ja mikä tulkin rooli on eri Euroopan maissa. Selvityksessä oli mukana myös muutamia Euroopan ulkopuolisia maita. Joissain maissa ei ole tulkkipalveluja eikä tulkkeja kouluteta lainkaan.

Esittelin tuloksia tulkin roolista. Tulkin roolissa oli eroavuuksia eri maissa. Monissa maissa kuurosokeiden

tulkin rooliin kuuluu sekä tulkkaus, opastus että ympäristön, tilanteiden ja tapahtumien kuvailu.

Amsterdamin Symposiumissa oli esityksiä myös kuurosokeille tulkkausten "uusista tuulista". Esillä oli esimerkiksi sosiaalitulkkaukokeilu (asioimistulkkaus) ja kommunikatiotutkimuksia Tanskasta, ympäristötulkkaminen Ruotsista, kommunikaatio- ja opaspalvelu Skotlannista, ympäristön tulkkaminen, kommunikaatio kosketuksen kautta sekä ikääntyville kuulonäkövammaisille tulkkaminen Englannista ja isäntämaasta Hollannista kuurosokean ja tulkin välinen suhde.

Riitta Lahtinen kertoi kokonaisvaltaisesta ja vuorovaikutuksellisista kommunikaatiomenetelmistä. Se herätti paljon kiinnostusta, koska se oli antoi uudenlaista näkökulmaa kommunikaatioon.

Syksyn aikana ilmestyy englanninkielinen raportti, jossa on tulkkipalvelukartoituksen tulokset ja symposiumin esitelmät.

NUDin kurssi

NUDissa järjestettiin kurssi kuurosokeille tulkkauksesta. Pääaiheita olivat eettiset kysymykset, kuvailu, informaation välittäminen ja tietotekniikka. Osanottajia oli 21 eri poh-

joismaista Islantia lukuun ottamatta. Tanskalaisia oli suurin osa ja se vaikutti keskusteluaiheisiin.

Yhteisten asioiden lisäksi pohjoismaissa on paljon eroavuuksia. Tulkkauksilanteen käsite on erilainen. Tanskassa on tulkkauksilanteessa tulkki ei koskaan opasta. Mukana on aina kolmas henkilö, joka opastaa.

Myös tulkkipalveluissa ja tulkkikoulutuksessa on eroja. Tanskalaiset käsittivät, että kuurosokeille tulkkaus on lähinnä kädestä käteen tulkkausta. Ei siis ihme, että välillä eri maiden osanottajilla vaikeuksia ymmärtää toisiaan.

Jälkitulkkaus - uusi käsite

Eniten keskusteltiin uudesta käsitteestä jälkitulkkaus. Se nousi esiin, kun pohdittiin, miten kaikki asiat ehditään välittää kuurosokealle. Kielellisen tulkkauksen lisäksi kuurosokea tarvitsee tietoa ympäristön tapahtumista. Joskus ei ole aikaa antaa tätä tietoa ja silloin tieto voidaan antaa jälkikäteen. Tulkki voi myös huomata, että jotain asiaa pitää selventää jälkeinpäin, jotta kuurosokea saa kokonaiskuvan tilanteesta.

Tähän aiheeseen varmasti palataan myöhemmissä pohjoismaisten tulkkien kokoontumisissa.

REHA-messut Saksassa

Rauno Jäntti

Kun kirjoitan tätä juttua, olen Saksassa REHA-messuilla. REHA-messut ovat Euroopan elleivät koko maailman suurimmat apuväline-messut. REHA järjestetään joka toinen vuosi Düsseldorfissa, Saksassa. Messuilla on aina eri yhteistyömaa. Tänä vuonna se on Suomi.

Messualueen 15 hallista on kuusi käytössä. Jokaisessa hallissa on keskitytty eri teemoihin. Suomi esitetytyy yhdessä hallissa. Siellä on esillä muun muassa näkövammaisapuvälineitä, kommunikaatiotekniikkaa puhe- ja kuulovammaisille. Suomesta on mukana noin 50 näytteilleasettajaa. Mukana on esimerkiksi Raha-automaattiyhdistys, Invalidiliitto ry, Näkövammaisten Keskusliitto ja Sonera ja YTY. Vaikka järjestöme ei osallistu messuille, olemme siellä esillä. Omistamme Vuoden veistokset koristavat järjestöjen osastoa.

Muista halleissa löytyy tietoa ja esitelyjä itsehoitoryhmistä, ortopedias- ta ja sen apuvälineistä, pyörätuo- leista, vammaisten koulutuksesta ja työpaikoista, vammaisten ja urheilijoiden lääketieteellisistä hoidoista,

fysioterapiasta, ergonomiasta, vapaa-ajasta, autoteknologiasta ja matkailusta. Messuilla on myös keskustelufoorumi. Hallissa 11 on euCrea-kulttuurifestivaali. Siellä on taidenäyttelyssä esillä myös jäsenemme Ritva Soinisen töitä.

Yksi halli on yhtä suuri kuin Lahden apuvälinemessut kokonaan. Kävijöitä messuilla on noin 50 000. Olen messuilla itse kolme päivää. Ihmiset sanoivat, että se on liian lyhyt aika. Ensin ajattelin, että se ei pidä paikkaansa. Nyt olen toista mieltä.

Viimeisenä päivänä tutustun tarkemmin tietokoneisiin ja niihin liitettäviin apuvälineisiin. Kertaalleen olen juossut nuo osastot jo läpi, mutta se ei riitä. Muutama muukin osasto vaatii tarkempaa tutustumista. Messujen anti ei ole pelkkää tietotekniikkaa. Uskon, että jokainen täällä kävijä saa mukaansa paljon uusia ideoita työnsä tueksi. Sitä tietoa ei voi rahassa mitata.

Tampereella on järjestön omat apuvälinemessut 25.-26. marraskuuta. Tervetuloa! Sielläkin on paljon tietoa tarjolla.

Automaattikortti, pankkikortti, luottokortti

Katri Pyykkö

Käteistä rahaa voi nostaa automaatti- tai pankkikortilla pankkiautomaatista. Pankkikortilla tai luottokortilla voi myös maksaa tavaroita ja palveluita ilman käteistä rahaa kaupassa, kampaamossa, taksissa, melkein missä tahansa.

Kun ostokset maksetaan pankkikortilla, raha menee omalta pankkitililtä heti. Luottokortilla on luottoraja. Se tarkoittaa, että voit maksaa kortilla, mutta pankkitililtäsi ei veloiteta rahasummaa heti. Ostokset on toki maksettava. Niistä tulee lasku kotiin kerran kuussa.

Pankkiautomaatit

Kuluttajasihteerin Riitta Hartikainen Näkövammaisten Keskusliitosta kertoo, että kortin käyttö automaattilla on vaikeaa. Kaikki automaatit eivät ole samanlaisia. Toimintojen näppäimet ovat eri paikoissa. Jos tekee virheen tai jos automaatti ei toimi, vaikeasti näkövammaisen henkilö ei pysty lukemaan pienellä

näytöllä olevaa viestiä. Kadulla ei viitsi pyytää ohikulkijoiden apua. Riitta kertoo, että monet täysin sokeatkin käyttävät kortteja pankkiautomaateilla yksin. He käyttävät vain heille tuttuja automaatteja.

Oman tilin saldo ja tiliote

Pankkikortilla ja luottokorteilla voi maksaa hankintansa melkein missä tahansa. Pankkikortin käyttämisestä vaikeuttaa se, että pitää tietää paljonko omalla tilillä on rahaa eli mikä on oman tilin saldo. Monen näkövammaisen ja sokean on vaikea saada tätä tietoa. Vielä vaikeampaa se on, jos ei kuule lainkaan.

Oman tilin saldon saa selville tiliotteesta, pankkiautomaatilta tai pankkien puhelinpalveluista. Myös internetistä pankkien www-sivuilta saa tilitiedot ja siellä voi maksaa myös laskuja. Mutta täysin sokea henkilö ei saa pankkien www-sivuista selvää www-selainohjelmalla, joka lukee vain tekstiä. Jos pankit vain viit-

sisivät, ne voivat tehdä sivuistaan esteettömät eli sellaiset, joista saa selvää.

Tiliotteesta voi tarkistaa, onko tiliä veloitettu oikein. Siitä näkyy kaikki tilin tapahtumat kuukauden ajalta. Sen saa kerran kuukaudessa paperilla. Teksti on hyvin pientä. Vanhat asiakkaat saavat tiliotteen Leonia-pankista pistekirjoituksella. Uusia pisteasiakkaita ei oteta. Muista suurista pankeista kuten Osuuspankista tai Meritasta tilitotetta ei saa pistekirjoituksella. Kaikilla sokeilla henkilöillä ei ole luotettavaa henkilöä, joka voi tarkistaa tiliotteen. Ihmisellä pitäisi olla oikeus tehdä se itse.

Luottokortti

Luottokortteja on Suomessa monenlaisia. Kauppa- ja huoltoasemaketjuilla on omia luottokortteja. Yleisin luottokortista on Visa. Se kelpaa missä tahansa. Visa on yhtäaikaan myös automaatti- tai pankkikortti. Visa käy maksuvälineenä myös ulkomailla. Luottokortin käyttö maksaa jonkun verran. Esimerkiksi Visa, jossa on 3000 markan luottoraja, maksaa vuodessa 75 markkaa.

Visa-kortilla tehdyistä ostoksista tulee lasku kerran kuussa. Luotto-

kunta ei lähetä Visa-laskua tai tietoja laskusta pisteillä. Luottokunnalla on puhelinpalvelu, josta tietoja voi kysellä. Heillä on myös muutamien pankkien kanssa sopimus, että Visa-laskun tiedot voi saada oman pankin kautta. Suunnittelujohtaja Auni Lehtelä pohtii, että tulevaisuudessa voisi olla mahdollista saada luottokorttilasku sähköpostilla.

Maksaminen kortilla

Kaupassa pitää usein todistaa oma henkilöllisyys henkilöllisyystodistuksella, kun maksaa pankki- tai luottokortilla. Ostosten kuitti pitää myös allekirjoittaa. Ostoksista saa myös itselle kuitin. Kannattaa laittaa tarkasti muistiin, kuinka paljon rahaa on käyttänyt. Pankki- ja luottokortin käyttö on kätevää ja melko turvallista, jopa turvallisempaa kuin käteisen rahan käyttö.

Kun käyttää korttia, pitää olla huolellinen. Pankkiautomaatilla pitää muistaa tunnusluku, jossa on neljä numeroa. Tunnuslukua ei saa säilyttää samassa paikassa kortin kanssa. Tunnuslukua ei pidä kertoa kenellekään, ei ainakaan henkilölle, johon ei täysin luota. Korttikin voidaan varastaa kuten käteinen raha. Tarkista ensin omat piilot, mutta ilmoita varkaudesta heti, kun sen huomaat. Pankista saa ohjeet.

Nuori Voima

Elävää runoutta ja kirjallisuusarvostelua

Katri Pyykkö

Nuoren Voiman Liitto (NVL) perustettiin vuonna 1921. Yhdistys pitää yllä runojen ja suorasanaisten kaunokirjallisten tekstien arvostelupalvelua. Se järjestää kirjoituskursseja, kilpailuja, kulttuuritapahtumia ja seminaareja kirjallisuudesta. Se julkaisee Nuori Voima -lehteä.

Liittyminen maksaa 90 markkaa ensimmäisenä vuonna ja sen jälkeen 50 markkaa vuodessa. Liittyä voi, kun ilmoittaa Liittoon yhteystietonsa toimistoon puhelin 09-628 966 tai sähköpostilla internettiin nvl@kaapeli.fi tai kirjeitse Nuoren Voiman Liitto, Iso Roobertinkatu 29-31 A 4, 00120 Helsinki. Liitto lähettää maksukuitin, jolla jäsenmaksu maksetaan.

Arvostelupalvelu

NVL:n arvostelupalvelu antavat palautetta lyriikasta ja proosasta. Runot ja suorasanaisten kaunokirjallinen teksti lähetetään arvostelupalveluun postitse osoitteeseen Nuoren

Voiman Liitto, Arvostelupalvelu, Iso-Roobertinkatu 29-31 A 4, 00120 Helsinki.

Kun omat tekstit lähettää palveluun, voi saatekirjeessä kertoa kuka on, minkä ikäinen on ja muuta taustatietoa kuten oman vamman laadun. Erityiskysymykset kriitikolle voi laittaa myös tähän kirjeeseen. Tällä kirjeellä voi myös ilmoittautua NVL:n jäseneksi. Se kannattaa, koska arvostelu on halvempaa jäsenille kuin muille.

Arvostelu maksaa. 1-50 liuskaa maksaa jäsenelle 100 ja muille 200 markkaa. 51-350 liuskaa maksaa jäsenille 200, muille 300 markkaa. Yli 351 liuskaa maksaa jäsenille 300 ja muille 400 markkaa.

Teksti pitää olla kirjoitettu löyhästi: sivulla saa olla 30 riviä ja rivivälin pitää olla iso eli riviväli on 2. Arvostelijan on pystyttävä kirjoittamaan huomautuksiaan tekstin keskelle ja siksi siellä pitää olla tilaa.

Arvostelu palautetaan postiennakolla. Omat tekstit ja arvostelun saa omasta postikonttorista, kun maksaa samalla arvostelupalkkion. Jos ensimmäisellä arvostelukerralla liittyy myös jäseneksi saa heti alennuksen arvosteluun. Silloin maksetaan myös jäsenmaksu arvostelupalkkion lisäksi.

NVL:n arvostelupalvelu on helppo tapa saada puolueeton arvio omille teksteille. Arvostelijoissa on kirjallisuuskritikoita, runoilijoita ja kirjailijoita. Mukana on esimerkiksi kirjailija Riikka Takala, joka on pitänyt järjestössämme yhden kirjallisuustyöpajan ja ollut mukana Tiskattu ruusu -kirjan toimituskunnassa.

Nuori Voima -lehti

Nuori Voima -lehti oli perustettu jo vuonna 1908, ja yhdistys perustettiin sen ympärille. Lehdestä kehittyi 20-luvulla suomenkielisen kirjallisuuden tärkeä kanava. Tulenkantajat uudistivat tuolloin lehden. Tulenkantajiin kuuluivat muiden muassa Mika Waltari, Katri Vala ja Olavi Paavolainen.

Nuori Voima -lehti on edelleen voimissaan. Nykyään lehti julkaistaan kuusi kertaa vuodessa. Kirjailijat, filosofit, kääntäjät ja tutkijat pohtivat lehdessä kirjoittamista ja kirjallisuut-

ta. Tekstit ovat usein tieteellisiä. Jokaisella lehdellä on oma teemansa.

Lehden vuosikerta maksaa 200 markkaa. Nuoren Voiman ja ERK:n jäsenille se maksaa 140 markkaa. Lehden kirjasinkoko on melko pieni ja sitä ei saa sähköisenä.

Elävien Runoilijoiden Klubi

ERK on Elävien Runoilijoiden Klubi. Nuori Voima perusti sen vuonna 1994 yhdessä WSOY:n kanssa. Klubin tarkoitus on lähentää runoutta lukijoihinsa. Sen jäseneksi ilmoittaudutaan WSOY:lle. Jäsenmaksu 220 per vuosi.

ERK on järjestänyt erilaisia tapahtumia. Se on vienyt runoesityksiä ympäri Suomen. Niitä on ollut rautatievaunuissa Helsingissä, ravintoloissa, monissa kesäisissä juhlatapahtumissa ja meriristeilyillä. Sekä kotimaisia että ulkomaisia runoilijoita on esiintynyt sen tilaisuuksissa.

ERK julkaisee myös runokirjoja neljä vuodessa. Niistä yksi on käänösrunoutta. Jäseniä ERK:lla on noin 1000.

Lähde: Nuoren Voiman internet-sivut <http://www.kaapeli.fi/~nvl/>